

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

FA 841/18

'S-GRAVENHAGE, 7 December 1949
Javastraat 68

No. 73550

Bijl.: een

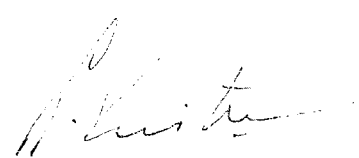
G E H R I M

Betr.: ANJV-actie onder de
Nederlandse militairen.

Hiermede heb ik de eer Uwe Excellentie als bijlage bij dit schrijven, een algemeen overzicht te doen toekomen van de door het A.N.J.V. onder de Nederlandse militairen gevoerde actie.

Het Hoofd van de
AZZ/BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Z.E. de Minister-President
te
's-GRAVENHAGE.

Mr. L. Winthoven.

ANJV-acties onder de militairen.

Reeds in 1933 hield de toenmalige Communistische Partij Holland (CPH), zich doormiddel van haar jeugd-organisatie, de "Communistische Jeugd Bond" (C.J.B.), bezig met het voeren van actie onder de militairen.

Op het in Juli 1933 gehouden congres van de C.J.B., werd een resolutie aangenomen van de volgende inhoud:

"In het leger en op de vloot moeten communistische cellen worden gebouwd. Deze cellen geven soldatenkranten uit en maken revolutionaire propaganda onder de soldaten. Het werk van de C.J.B. mag zich echter daartoe niet beperken. Niet alleen onder de in actieve dienst zijnde jongeren moet het werk worden gedaan, doch ook onder hen waarvan wij weten dat zij in dienst gaan en onder de soldaten, die de dienst reeds hebben verlaten. Een recrutenorganisatie moet worden opgericht, die avonden organiseert, zorgt voor rechtskundig advies voor de soldaten en strijd organiseert voor de kleinste eisen van de lotelingen en recruten, als b.v. koffers voor de soldaten, goede cantines, 24 uur verlof, betere soldij, vakantie, werk na afloop, enz."

Ten gevolge hiervan, kwam het "Landelijk Verbond van Recruten Comités's" met zijn op ongeregelde tijden verschijnend orgaan "De Dienstplichtige" tot stand.

Onder invloed van de destijds door Moskou gevoerde z.g. "eenheidsfront-tactiek", werd in 1935 de naam van bovengenoemd Verbond in "De Nederlandse Recrutenbond" veranderd. Het orgaan ontving de naam "De Big". (Populaire soldatenuitdrukking voor een jonge recruit).

Uitdrukkelijk werd hierbij vastgesteld dat, in tegenstelling tot het "Verbond van Recruten Comités's", de "Nederlandse Recrutenbond" een legale organisatie was, op de grondslag van strijd tegen oorlog en fascisme.

Omstreeks 1936 vond wederom een reorganisatie plaats en zag de "Bond van Militairen en Burgers voor de Vrede" het levenslicht.

De oprichting van de bond moet worden gezien als een poging, de ware - communistische - doelstellingen nog meer dan voorheen te bemanteren.

Geen der hierboven genoemde organisaties oogste succes van enige betekenis.

Op 15 Juli 1945 werd te Amsterdam de "Nederlandse Bond van Militairen" opgericht.

Deze organisatie, welke haar aanhang voornamelijk recruteerde uit de voormalige Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten (N.B.S.), stond een "democratisch volksleger" voor en wenste de opvattingen over discipline grondig gewijzigd te zien.

Zij ageerde tegen de uitzending van troepen naar Indonesië, in samenwerking met de Nederlandse Vrouwen Beweging (N.V.B.), "professor" Pootjes en de "Partij van de Daad".

Het verenigingsorgaan was genaamd "De Bondspost", later "Geeft Acht" geheten.

De bond, waarvan het lidmaatschap in April 1946 voor militairen werd verboden, rekte haar bestaan tot medio 1947.

Spoedig hierop, kondigde het A.N.J.V. aan dat het de werkzaamheden van de opgeheven "Nederlandse Bond van Militairen" had overgenomen.

Gestart werd met de uitgave van een om de veertien dagen verschijnende soldatenkrant "Op de plaats.....rust", welk orgaan in September 1947 op de lijst van voor militairen verboden geschriften werd geplaatst.

In het November 1948-nummer van het A.N.J.V.-verenigingsorgaan "Een", werd medegedeeld dat "Op de plaats.....rust" niet meer zou verschijnen en in het vervolg meer aandacht aan de militairen zou worden besteed in genoemd, destijds maandelijks verschijnend blad.

Toonde de A.N.J.V.-activiteit onder de militairen aanvankelijk een weinig gecoördineerd karakter, na de instelling in 1948 van een Landelijk Militair Bureau, werd dit anders en kwam er meer lijn in dit onderdeel van het A.N.J.V.-werk. Sindsdien kan gesproken worden van een vrij aanzienlijke, zij het tot nu toe met weinig succes gevoerde communistische actie onder de militairen.

Landelijk secretaris van genoemd Bureau is:
W. DE VRIES, wonende te Amsterdam (kon nog niet geïdentificeerd worden)

Van de overige functionarissen zijn hier bekend:
Carolus Johannes Jacobus WINTERINK, geboren 12.8.1926 te Amsterdam, wonende te Haarlem; en
Henk HOEKSTRA, (kon nog niet geïdentificeerd worden).

Het Militair Bureau bepaalt in het algemeen de te voeren acties en de wijze waarop deze zullen worden uitgevoerd. In deze taak wordt het bijgestaan door een in elk ANJV-district daarvoor aangewezen districtsbestuurder. Ook in de afdelingen worden enige leden speciaal met dit werk belast.

O.M. verstrekt het de copie voor een gestencild, op onregelmatige tijden verschijnend orgaan "De Vredessoldaat".

Een belangrijke taak is voorts de registratie van ANJV-leden die in militairen dienst gaan of zijn. In de desbetreffende opgaven, die hiertoe door de districtsfunctionarissen moeten worden gedaan, is achter elke naam een cijfer geplaatst aangevende in welke mate het betrokken lid geschikt is om. t.z.t. te worden betrokken in de politieke actie

-Bedoelde registratie-

Bedoelde registratie wordt dienstbaar gemaakt aan het leggen van contact tussen de in militairen dienst zijnde leden. Een eerste stap dus tot de vorming van cellen.

Met gebruikmaking van voor de militairen aantrekkelijke leuzen en eisen, zoals kortere dienstdienst, geen uitzending naar Indonesië, een demobilisatie-bonus voor de dienstplichtigen, enz., wordt getracht de belangstelling voor het Verbond te wekken en het eerste contact te leggen.

Het orgaan "EEN", "De Vredessoldaat" en propaganda-pamfletten, in vele gevallen aan de militairen ter hand gesteld door vrouwelijke leden van de plaatselijke ANJV-afdelingen, steunen deze pogingen. Voor wat betreft de inhoud hiervan, wil men gaan tot de uiterste grens van hetgeen strafrechtelijk toelaatbaar is.

In en buiten de kazernes wordt getracht de militairen door een persoonlijk gesprek te beïnvloeden en binnen de sfeer van het Verbond te trekken. Ondervindt men belangstelling, dan zal in een "huiskamer" worden getracht, het slachtoffer verder te bewerken.

Oorspronkelijk bestond het plan om de A.N.J.V.-leden die hun militaire dienstplicht moeten gaan vervullen, voordien een speciale scholing te doen volgen teneinde hen "Politiek weerbaar" te maken. Door gebrek aan scholingsleiders echter heeft men hiervan moeten afzien en zal worden volstaan met het volgen van de z.g. basis-scholing.

Het ligt in het voornemen afdelingsgewijs correspondentie-clubs op te richten. om het contact met de in Indonesië vertoevende militairen te verstevigen.

Ook zal er voor dit doel een z.g. pakketten-actie worden georganiseerd, waarin communistische lectuur mede zal worden gezonden.

Kortgeleden werd besloten dat men bij de actie onder de in Nederland vertoevende militairen, volkomen legaal te werk zal gaan en dat de acties binnen de kazernes niet verzorgd zullen worden door het Landelijk Militair Bureau. Blijkbaar acht men dit te gevaarlijk en laat dergelijke acties, althans officieel, over aan individuele ANJV-ers en/of leden der C.P.N.

Voorbeelden hiervan zijn de acties welke werden gevoerd door Ratio Koster, G.v. Praag, P. Langendijk, G. Berkelder, E. Mol, Th. Mulder, J. Groffen, e.a. welke vrijwel allen neerkwamen op het binnen de kazernes verspreiden of tentoonstellen van communistische geschriften of tekeningen met gezagondermijnende strekking.

Zoals reeds werd gezegd, neemt het A.N.J.V. de verantwoordelijkheid voor dergelijke individuele acties niet op zich. Een typisch voorbeeld hiervan is te vinden in het orgaan "EEN" van April 1949. N.a.v. een door G.v. Praag samengesteld en te Chaam verspreid manifest tegen de uitzending van troepen naar Indonesië, wordt hierin gezegd, dat de uit dit manifest te trekken conclusie "Ga niet" door het A.N.J.V. niet wordt onderschreven.

Uit de gevolgen van de hier bedoelde acties wordt wel zoveel mogelijk politieke munt geslagen.

Voor al het geval Ratio Koster, een militair die wegens het binnen de kazerne verspreiden van het blad "EEN" aanvankelijk werd veroordeeld tot een langdurige gevangenisstraf, doch later in hoger beroep werd vrijgesproken, werd propagandistisch volkomen door de C.P.N. en haar mantelorganisaties uitgebuit. De vrijspraak werd aan de leden voorgesteld als een overwinning op de reactie. Het destijds gevormde Actie-comité Ratio Koster aarzelde niet achteraf vast te stellen dat in hoofdzaak tengevolge van de door dit comité gevoerde actie, Koster tenslotte recht is wederaren.

Van ANJV-zijde wordt dienstweigering niet aangemoedigd. Liever ziet men dat het betrokken lid tracht op te klimmen tot het militaire kader, teneinde in deze positie, meer dan als gewoon soldaat, zijn politieke invloed te kunnen doen gelden.

Tenslotte kan worden opgemerkt, dat voorzover is kunnen blijken, het communisme bij haar pogingen de Nederlandse strijdkrachten te penetreren, voorsnog weinig succes boekte.

Niettemin mag worden verwacht dat de pogingen hiertoe, in de toekomst met grote hardnekkigheid zullen worden voortgezet, ondanks de remmende invloed van de slechte financiële positie waarin het ANJV bij voortdoring verkeert,

Er bestaat van C.P.N.-zijde plannen om gedemobiliseerde militairen, o.m. aan de hand van de ontschepingslijsten, te bewerken. Een speciale folder zou voor dit doel zijn samengesteld. Meerdere gegevens betreffende deze actie zijn nog niet beschikbaar.